

شاه محمود

سلطنت دوم

۱۲۲۵ — ۱۲۳۶

شاه محمود بعد از دوره اول سلطنت خویش که سه سال دوام کرد از ۱۲۱۹ سال دوره اول پادشاهی شاه شجاع آنی از پیش و تلاش نموده و پیوسته میکوشید تا تخت و تاجی را که بعد از انتظار طولانی بدست آورده و از دست داده بود مجدداً بدست آورد. همانطور که در گرفتن سلطنت بار اول مرهون سعی و مجاهدت وزیر فتح خان بود بار دوم هم فقط در اثر قوه قلب و نیروی دماغی وزیر مذکور کامیاب و موفق گردید. شاه محمود سد و زائی به نحوی که اعمال و کردار او رفتار او در دوره سلطنت نشان میدهد مرد بی عرضه و خودخواه و عیاش و بی کفایت بود و لجاجت محض بود فعه او را روی تخت پادشاهی در بلاحصار کابل کشانید. دوره اول سلطنت او به علت بی کفایتی بیش از سه سال طول نکشید (۱۲۱۶ — ۱۲۱۹ هـ) و با صرف مساعی خستگی ناپذیر وزیر مدبری چون فتح خان کارش به او آره گردید کشید. دوره دوم سلطنت شاه محمود را که با سال ۱۲۲۵ هجری قمری شروع میشود آغاز دوره سقوط واقعی سد و زائی میتوان خواند. مخالفت سد و زائی و بارک زائی که با قتل سردار پاینده خان در سال ۱۲۱۴ هجری قمری در قندهار شروع شده و تا حدی و به نحوی به همکاری مبدل شده بود مجدداً در دوره دوم سلطنت شاه محمود با کور ساختن و قتل وزیر فتح خان از هم گسیخت و به دشمنی و رقابت شدید مبدل گردید.

درست است که با اقتدار و اریافتن مجدد وزیر فتح خان در دوره دوم سلطنت شاه محمود و روی کار آمدن برادران وی بارک زائی ها راه عروج پیش گرفتن ولی ضعف سد و زائی و پیمودن راه عروج بارک زائی خود دوره بود که یک قسمت کلی آن درآمدت ۱۱ سال سلطنت دوم شاه محمود مصارف شد و در طی آن بیگانگان در شرق و غرب استغاده نموده هم به پرسترد و ولت افغانی صدمه رسید و هم پارچه های معتناهی از خاک های قلمرو دولت سد و زائی مجزی شد و هم روح بی اتفاقی در داخل کشور در میان طبقات قوت گرفت.